

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/263/2018
Identifikačné číslo spisu:	7214218538
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7214218538.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, so sídlom v Košiciach, Komenského 73, zastúpenej JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátom v Košiciach, Krmanova 16, proti žalovaným 1/ P. Š., trvale bytom v M., B. X, zastúpenému JUDr. Tomášom Čverčkom, advokátom v Košiciach, Čajakova 5, 2/ U. M., trvale bytom v E., W. XX, 3/ M. Y., trvale bytom v M., E. X, obom zastúpeným JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., advokátom v Košiciach, Južná trieda 28, 4/ U. L. F., trvale bytom v U. R. XXXX, X., V., X. XRX M. a 5/ M. V., trvale bytom XXXXX V. T., F., V., X. XVX M., žalovaným 4/ a 5/ zastúpeným JUDr. Michaelom Medviďom, advokátom v Košiciach, Wurmova 1131/4, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 41C/49/2014, o dovolaniach žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. januára 2018 sp. zn. 3Co/137/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaných 4/ a 5/ o d m i e t a .

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 25. januára 2018 sp. zn. 3Co/137/2016 v napadnutej časti vo veci samej a v časti trov konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. decembra 2015 č. k. 41C/49/2014-337 (v ktorého úvodnej časti boli inak žalované 2/ a 3/ zhora označené poradovými číslami 2a/ a 2b/ a žalovaní 4/ a 5/ ako žalovaní 3/ a 4/) pripustil zmenu žaloby v zmysle podania žalobkyne z 10. septembra 2015 s bližšie špecifikovaným znením konečnej určovacej požiadavky, odkazujúcej na rovnako bližšie špecifikovaný geometrický plán v príslušnom výroku rozsudku a takto zmenenej žalobe vyhovel, teda určil, že vlastníčkou nehnuteľností, označených na geometrickom pláne vyhotovenom Ing. Petrom Bajusom GEO Office 27. augusta 2015, číslo plánu 47739410-12/2015, úradne overeným Okresným úradom Košice II, katastrálnym odborom, 4. septembra 2015 pod č. 764/2015 (ďalej len „geometrický plán“), ako diel č. 1 parcela č. 5499/14 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 30 m², diel č. 2 parcela č. 5499/53 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1 m², diel č. 3 parcela č. 5499/108 - ostatná plocha o výmere 939 m², diel č. 4 parcela č. 5499/109 - trvalé trávnaté porasty o výmere 3.099 m², diel č. 5 parcela č. 5499/37 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 72 m², diel č. 6 parcela

č. 5499/ 46 - trvalé trávnaté porasty o výmere 130 m2, diel č. 7 parcela č. 5499/47 - zastavané plochy a nádvorí o výmere 2 m2, diel č. 8 parcela č. 5499/50 - ostatné plochy o výmere 3.985 m2, diel č. 9 parcela č. 5499/ 57 - zastavané plochy a nádvorí o výmere 365 m2 a diel č. 10 parcela č. 5499/59 - trvalé trávnaté porasty o výmere 5.320 m2 (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“), je žalobkyňa a geometrický plán je súčasťou rozsudku. Rozhodnutie o trovách konania vyhradil osobitnému uzneseniu.

2. Rozsudok odôvodnil, pokiaľ šlo o vec samu, právne ust. čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) i s odkazom na čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb.), §§ 123 a 128 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), § 108 ods. 1 a 2, § 109 ods. 1, § 110 ods. 1 a 3, § 111 ods. 1 až 3 a § 140 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebného zákona) v znení neskorších zmien a doplnení, § 24 ods. 1 a 2 a §§ 51 až 53 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správneho poriadku), § 112 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení účinnom do 31. decembra 2002 (? - hoci toto ustanovenie počas celého doterajšieho „života“ zákona nebolo dotknuté obsahovou zmenou a jedinou inou zmenou sa tu stala náprava podivného stavu spočívajúceho v pôvodnom neočíslovaní textu predchádzajúceho odseku 1 až s účinnosťou od 1. januára 2004, v tejto súvislosti porovnaj čl. I bod 120 v spojení s čl. VI zákona č. 528/2003 Z. z. - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), §§ 2, 3, 6 a 7 zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností (v znení ku dňu 1. júna 1977) a § 80 písm. c/ a § 135 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, platného a účinného ešte i v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ďalej tiež len „O. s. p.“).

3. Vecne mal za to, že tu boli splnené obe podmienky vecného zaoberania sa určovacou žalobou (I. vecná /tzv. aktívna/ legitímácia žalobkyne aj II. naliehavý právny záujem na požadovanom určení), ktorú bolo treba považovať za dôvodnú. Spor sa týkal pozemkov zapísaných na LV č. XXXXX pre kat. úz. Z. - v L. R. X. M.Š., v ktorom sa nachádzajú aj stavby vo vlastníctve žalobkyne. Časť pozemkov pôvodne zapísaných v pozemno-knižnej vložke č. 3970 ako parcely č. 5080 a 5088 bola v roku 1977 vyvlastnená pre účely výstavby Jazdeckého areálu, za náhradu a v súlade s vtedajšími právnymi predpismi. Následne boli vyvlastnené nehnuteľnosti hospodárskou zmluvou z 28. januára 1985 - o prevode správy národného majetku podľa § 347 Hospodárskeho zákonníka (zákona č. 109/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, samozrejme vyjmúc tie nadobudnútšie účinnosť až po uzavretí zmluvy - pozn. najvyššieho súdu) odovzdané do správy preberajúcej organizácii, ktorou bol Čsl. štát - Vysoká škola veterinárska v Košiciach (?) a tento stav (vlastníctva štátu a správy žalobkyne) trval až 1. januára 2004 (?), ktorým dňom (za opisovaného stavu vecí v skutočnosti už 1. januára 2013, v tejto súvislosti porovnaj samým súdom prvej inštancie citované ustanovenie § 112 zákona o vysokých školách) prešli sporné nehnuteľnosti do vlastníctva žalobkyne, tieto sa však z neznámych dôvodov stali predmetom dedenia po právnych predchodcoch žalovaných W. Š. a G. Š., hoci nik nemôže v dedičskom konaní nadobudnúť nehnuteľnosť, ktorú porúčiteľ v čase smrti nevlastnil. K argumentácii žalovaných, podľa ktorej v predmetnej veci nedošlo k platnému vyvlastneniu nehnuteľností v dôsledku pochybení vyvlastňujúceho orgánu pri a/ doručovaní vyvlastňovacieho rozhodnutia jednému z ich právnych predchodcov a b/ konaní aj s už nežijúcimi (zomrelými) spoluvlastníkmi nehnuteľností poukázal na charakter vyvlastňovacieho rozhodnutia (vrátane pečiatky právoplatnosti na ňom) ako verejnej listiny, ako aj na povinnosť žalovaných vyvrátiť pravdivosť verejnej listiny, k čomu podľa jeho názoru nedošlo. Z dokazovania síce vyplynulo, že vyvlastňovacie rozhodnutie prevzala aj za G. Š. W. Š. a stalo sa tak na základe splnomocnenia oprávňujúceho ju zastupovať dotyčného len pri prevzatí finančnej náhrady a navyše za iný pozemok, tu však mal súd prvej inštancie za to, že orgán vydávajúci vyvlastňovacie rozhodnutie mal na doručovanie sestre G. Š. dôvod (i keď tento z dôkazov nevyplýva), obaja adresáti boli v čase doručovania živí (nie mŕtvi), iné dôkazy (vyjmúc dve doručenky) sa i pre značný odstup času súdu nepodarilo zabezpečiť a žalovaní (s dôkazným bremenom aj na preukázanie pochybenia bývalého obvodného národného výboru pri doručovaní) žiadne dôkazy nepredložili. Konanie s inými mŕtvymi spoluvlastníkmi nemalo na účinky doručenia právnym predchodcom žalovaných vplyv, pretože tu treba súhlasiť so žalobkyňou, že nejde o nerozlučné spoločenstvo a nejednalo sa (rozumej u osôb označených vo vyvlastňovacom konaní za zomrelé) o tú istú nehnuteľnosť. Napokon žalovaní nemohli

byť o vlastníckom práve svojich predchodcov, resp. o nadobudnutí vlastníctva nimi samými ani dobromyseľní, pretože z údajov na príslušnom liste vlastníctva im musela byť okolnosť vyvlastnenia známa a sami stav dobromyseľnej držby trvajúcej zákonom predpísaný čas nepreukázali (keďže dôkazom tu nebol záznam z rokovania týkajúci sa inej parcely), argumentoval tiež súd prvej inštancie.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalovaných rozsudkom z 25. januára 2018 sp. zn. 3Co/137/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“) potvrdil; okrem toho na odvolanie žalovaného 1/ zrušil uznesenie súdu prvej inštancie o jeho poplatkovej povinnosti za odvolanie (uznesenie z 2. februára 2016 č. k. 41C/49/2014-404) a žalobkyni priznal proti žalovaným plnú náhradu trov odvolacieho konania. Pri posudzovaní odvolania podaného ešte v režime O. s. p. a uskutočnení odvolacieho konania už v režime novej procesnej úpravy uzavrel, pokiaľ šlo o vec samu, že v konaní pred súdom prvej inštancie nedošlo k vadám vyžadujúcim si zrušenie rozsudku a za dôvodné nešlo považovať odvolacie námietky žalovaných procesného ani vecného rázu. Ak žalovaný 1/ namietal nedostatočným zistením skutkového stavu a nesprávnym právnym posúdením veci, do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania nenavrhol žiaden dôkaz spôsobilý ovplyvniť právne posúdenie veci. K námietke žalovaných 2/ až 5/ doručením dvom z nich, žijúcim v Kanade, predvolania na pojednávanie len dva dni pred pojednávaním, uviedol, že u týchto žalovaných nebol navrhnutý dôkaz ich výsluchom a preto samotná neúčast' žalovaných 4/ a 5/ na pojednávaní, na ktorom bolo rozhodnuté aj rozsudkom uvedeným pod 1. zhora, nespôsobilá za stavu ich zastúpenia advokátom porušenie práva na spravodlivý proces. Podobne nemala za následok porušenie práva na spravodlivý proces absencia postupu súdu prvej inštancie podľa § 118 ods. 2 O. s. p., keď nedodržanie postupu tam uvedeného (rozumej uvedenia predbežného právneho posúdenia veci) neprinieslo prekvapivé rozhodnutie, neobstála námietka upretím práva navrhnúť ďalšie dôkazy (jediný dôkaz navrhnutý žalovanými 2/ až 5/, teda výsluch svedkyne B., nešlo vykonať pre nepostaranie sa samými žalovanými o zbavenie jej mlčanlivosti) a napokon za odňatie možnosti konať pred súdom nešlo považovať ani doručenie žalovaným 2/ až 5/ podania žalobcu z 10. septembra 2015 spolu so získaním nimi vedomosti o geometrickom pláne až na pojednávaní, na ktorom súd prvej inštancie rozhodol, pretože v tomto prípade mohli neskorší odvolatelia aj dovolatelia žiadať poskytnutie možnosti sa vyjadriť k týmto osobitne alebo odročené pojednávania, takéto oprávnenie ale nevyužili.

5. U vecných námietok z odvolania, ktoré inak boli totožnými so skoršou procesnou obranou žalovaných, bolo podľa odvolacieho súdu významným zodpovedanie troch otázok (okruhov problémov) a to a/ priebeh vyvlastňovacieho konania a posúdenie právoplatnosti a záväznosti rozhodnutia o vyvlastnení, b/ prechod majetku na štát a otázka výkonu správy majetku žalobkyňou vrátane jej vecnej legitimácie a c/ posúdenie tvrdenej držby a vydržania vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam právnymi predchodcami žalovaných, resp. samotnými žalovanými.

6. Vo vzťahu k a/ odvolací súd uviedol, že pri posudzovaní záväznosti a právnych účinkov rozhodnutia vydaného správnym orgánom treba vychádzať z prezumpcie správnosti administratívneho rozhodnutia, súd v civilnom konaní je v prípade existencie rozhodnutia povinný z neho vychádzať a nápravu stavu prípadných vád tu možno docieľiť len prostriedkami správneho práva. Súd prvej inštancie podľa neho správne vyriešil aj otázku, či v administratívnom konaní tvoria nerozlučné spoločenstvo iba spoluvlastníci konkrétnej vyvlastňovanej parcely alebo všetci vlastníci rôznych parciel (zasadením sa za prvú z týchto interpretácií), žalovaní preto svoju obranu voči požiadavke žalobkyne nemohli zakladať na pochybeniach týkajúcich sa vlastníkov iných nehnuteľností a preto podľa názoru odvolacieho súdu neobstojí ani poukaz na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 3 Cdo 96/98 (kde šlo o stav zmätočnosti vyvlastňovacieho konania pre jeho vykonanie s už nežijúcimi vlastníkmi, nápravy sa však domáhali právni nástupcovia takýchto osôb - nie teda iní vlastníci). Pri existencii oprávnenia súdu posudzovať iba tzv. relatívnu právoplatnosť (účinnosť a záväznosť) rozhodnutia o vyvlastnení dvoch parciel voči ich spoluvlastníkom (právnym predchodcom žalovaných) doručenie W. Š. nebolo sporným, aj u doručenia G. Š. však podľa názoru odvolacieho súdu bolo treba konštatovať, že súd prvej inštancie posúdil jeho účinnosť mimo rozumných „povinností“ (správne zjavne „pochybností“ - pozn. najvyššieho

súdu), keď nesporným bolo nezdržiavanie sa adresáta v rozhodnom čase v Košiciach, udelenie ním splnomocnenia sestre na prevzatie náhrady za vyvlastnený pozemok, chyba v splnomocnení (týkajúca sa identifikácie pozemku) mala len povahu chyby v písaní, existenciu splnomocnenia aj na doručenie rozhodnutia o vyvlastnení nemožno vylúčiť a v nepochybných prípadoch správny orgán mohol od preukazu plnomocenstvom aj upustiť.

7. K 5. b/ zhora odvolací súd konštatoval, že právoplatnosťou rozhodnutia o vyvlastnení došlo k účinnému prechodu vlastníckeho práva na štát samotným titulom, pretože právna úprava v rozhodnom čase nevyžadovala zápis rozhodnutia v evidencii nehnuteľností a pri prevode správy šlo o hospodársku zmluvu, u ktorej by na neplatnosť šlo prihlíadať len v prípade absolútnej neplatnosti, ktorá ale v tomto prípade nie je zrejmalá. K prerušeniu výkonu správy nedošlo ani na základe delimitačného protokolu z 12. apríla 1995, ktorý nemal účinky, lebo sporné nehnuteľnosti netvorili pôdny fond a k 1. januáru 2003 prešli zo správy žalobkyne do jej vlastníctva. Napokon k 5. c/ zhora zdôraznil, že aj keď v rozhodnutiach o dedičstve po právnych predchodcoch žalovaných nebol uvedený presný údaj o „výmeroch“ (správne „výmerách“) pozemku (správne „pozemkov“), zo samotnej poznámky o zbytkovom vyvlastnení nešlo vyvodiť dobromyseľnosť žalovaných v otázke vlastníctva sporných nehnuteľností a bola tu ich opodstatnená neistota v otázke, že sporné nehnuteľnosti nie sú bez právnej vady.

8. Proti takémuto rozsudku podali dovolania všetci žalovaní.

9. Žalované 2/ a 3/ prípustnosť svojho dovolania, ktorým navrhli zmenu rozsudkov oboch nižších súdov zamietnutím žaloby a eventuálne zrušením rozsudku odvolacieho súdu (v napadnutej časti vo veci samej) a vrátenie mu veci na ďalšie konanie, vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. a/ aj b/ i § 420 písm. f/ C. s. p. Nižšie súdy sa podľa nich odklonili od ustálenej judikatúry najvyššieho súdu aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (reprezentovanej rozhodnutiami sp. zn. 3 Cdo 96/98 a III. ÚS 16/ 2012) pri posudzovaní účinkov (právoplatnosti a účinnosti) rozhodnutia o vyvlastnení, ak toto nebolo riadne doručené (aj keď má doložku právoplatnosti). Právnymi otázkami dosiaľ dovolacím súdom neriešenými je potom otázka možnosti založenia rozhodnutia na domnienke existencie splnomocnenia (čo podľa dovolateľov možné nie je), ako aj otázka povahy spoločenstva spoluvlastníkov všetkých vyvlastňovaných parciel, uvedených na jednom rozhodnutí, ako spoločenstva nerozlučného (kde podľa dovolateľov nie je správny opačný názor odvolacieho súdu). Za právnu otázku významnú pre rozhodnutie tieto dovolateľky označili tiež otázku, či uvedenie v rozhodnutí o dedičstve okolnosti čiastočného vyvlastnenia nehnuteľnosti vedie k nedostatku dobromyseľnosti o vlastníctve (v tomto prípade ale bez uvedenia, o ktorý prípad podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ C. s. p. by malo ísť) a vo vzťahu k namietanej zmätočnosťnej vade podľa § 420 písm. f/ C. s. p. prakticky zotrvali na všetkých už odvolacím súdom odmietnutých námietkach, v ďalšom vytýkajúc nižším súdom celý rad podľa nich dokazovaním nepodložených alebo inak nesprávnych záverov.

10. Žalovaný 1/ dovolaním, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a/ i b/ C. s. p., navrhol zrušenie rozsudku odvolacieho súdu s vrátením mu veci na ďalšie konanie (s eventualitou zmeny rozsudkov nižších súdov zamietnutím žaloby). Odvolací súd sa podľa neho odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázkach a/ vylúčenia nadobudnutia vlastníckeho práva nemo plus iuris (s poukazom na uznesenia najvyššieho súdu z 29. marca 2016 sp. zn. 5 Sžr 72/2014 a z 19. apríla 2017 sp. zn. 7 Cdo 124/2016), b/ nulity rozhodnutia o vyvlastnení (tu s poukazom na rozhodnutia uvádzané aj v dovolaní žalovaných 2/ a 3/), c/ neúčinnosti rozhodnutia o vyvlastnení, ak toto nebolo doručené do vlastných rúk (poukaz na uznesenie najvyššieho súdu z 20. septembra 2011 3 Sžo 13/2011, i tu jeho rozsudok z 25. februára 1999 sp. zn. 3 Cdo 96/98 a bližšie neidentifikované rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 180/2011 z 13. septembra 2017 /?/), d/ objektívnych podmienok oprávnenej držby (poukaz na uznesenia najvyššieho súdu z 23. júna 2016 sp. zn. 4 Cdo 150/2014 a z 29. novembra 2010 sp. zn. 2 Cdo 191/2009) a e/ významu ROEP v konaní o určení vlastníckeho práva (poukaz na uznesenie najvyššieho súdu z 12. decembra 2013 sp. zn. 1 MCdo 15/2010). Za právnu otázku dosiaľ dovolacím súdom neriešenú potom i on považuje (mierne odlišne formulovanú) otázku povahy spoločenstva spoluvlastníkov všetkých vyvlastňovaných parciel spojených do jednej parcely rozhodnutím o vyvlastnení ako spoločenstva nerozlučného. Pri a/ zhora namietal určením vlastníctva

žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam vo výmere presahujúcej tú, ktorá bola predmetom vyvlastňovacieho rozhodnutia (o 240 m² viac), čiže nadobudnutie žalobkyňou od štátu väčšieho rozsahu práv, než mal on. Nulitou vyvlastňovacieho rozhodnutia (b/) podľa neho zakladala existencia skoršieho a nikdy nezrušeného rozhodnutia o vyvlastnení z 28. novembra 1974 (v prospech býv. VSŽ n. p. Košice), ktoré sa týkalo tých istých nehnuteľností a cez ktorého existenciu sa odvolací súd preniesol len s poznámkou o jeho nerealizovaní, ako i uskutočnenie konania o vyvlastnení s už mŕtvymi účastníkmi. Tu podľa žalovaného 1/ nemôže byť správnym ani názor nižších súdov o neexistencii nerozlučného spoločenstva spoluvlastníkov všetkých parciel, ak tieto boli spojené rozhodnutím o vyvlastnení do jednej parcely (č. 6127/5), všetci dotknutí vlastníci boli uvedení v jednom výroku rozhodnutia, odvolanie ktoréhokoľvek z nich by znamenalo odloženie právoplatnosti aj vykonateľnosti rozhodnutia a úspech odvolania by viedol k nepoužiteľnosti geometrického plánu sčelujúceho parcely (pre potrebu vyňatia parcely úspešného odvolateľa). U c/ sa prakticky stotožnil s argumentáciou žalovaných 2/ a 3/, podľa ktorej odvolací súd na platné doručenie považoval za postačujúce dostatočne pravdepodobné (a nie skutočne preukázané) udelenie splnomocnenia. Vo vzťahu k d/ je záver o nedobromyseľnosti žalovaných výsledkom neúplného právneho posúdenia veci, nerozlišujúceho medzi oboma pozemno-knižnými parcelami (z ktorých len pri jednej bola v rozhodnutí o dedičstve poznámka o zbytkovom vyvlastnení) a u e/ nižšie súdy nevyhodnotili právnu možnosť nadobudnutia vlastníctva žalovanými aj v rámci konania o ROEP (registri obnovenej evidencie pozemkov), aj keby o toto skôr prišli (čo sa prejavilo aj nevykonaním navrhnutého dôkazu zadovážením listín ROEP).

11. Napokon i žalovaní 4/ a 5/ navrhli zrušenie rozsudku odvolacieho súdu (s explicitne nevyjadrenou požiadavkou na vrátenie veci na ďalšie konanie), vyvodzujúc prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. d/ a f/ C. s. p. Prekážku konania v podobe skoršieho právoplatného rozhodnutia v tej istej veci podľa nich zakladajú rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Košiciach z 29. januára 2013 a 26. februára 2013 č. 229/7/2013-Kos. a 229/17/2013-Kos., k porušeniu práva na spravodlivý proces potom prišlo vykonaním konania v prejednávanej veci bez M. R. F. (dcéry a jednej z dedičiek L. Š. a sestry žalovaného 4/).

12. Žalobkyňa navrhla všetky dovolania odmietnuť, alternatívne ich zamietnuť.

13. Námietky žalovaného 1/ porušením zásady nemo plus iuris, riadneho doručenia vyvlastňovacieho rozhodnutia aj významu ROEP v konaní o určení vlastníckeho práva sú podľa nej námietskami skutkovými (nie právnymi), pri námietke nulitou rozhodnutia o vyvlastnení podľa nej žalovaným 1/ prezentovaný názor o nerozlučnosti spoločenstva vlastníkov všetkých vyvlastňovaných parciel nie je správny a v prípade tejto otázky ani nejde o otázku zásadného právneho významu (?). Pri námietke neúčinnosti rozhodnutia o vyvlastnení pre jeho nedoručenie do vlastných rúk sa treba stotožniť s argumentáciou odvolacieho súdu, právny predchodca žalovaných G. Š. udelením splnomocnenia na prevzatie finančnej náhrady celkom nepochybne prejavil úmysel sa voči vyvlastneniu nebrániť a nemožnosť dohľadania splnomocnenia aj na doručenie rozhodnutia o vyvlastnení nemôže ísť na ťarchu žalobkyne (ale tvrdý chýbný postup správneho orgánu majú preukázať žalovaní). Ani pri námietke týkajúcej sa držby nedošlo k tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu už len preto, že skutkové okolnosti prípadu v prejednávanej veci vylučujú držbu (užívanie) sporných nehnuteľností žalovanými aj ich právnymi predchodcami, pretože tieto už od času vydania vyvlastňovacieho rozhodnutia užívala (ako jazdecký areál) žalobkyňa.

14. Pokiaľ šlo o dovolanie žalovaných 2/ a 3/, tu žalobkyňa poukázala na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej tiež len „veľký senát“) z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 o neprípustnosti kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania podľa §§ 420 a 421 C. s. p. (ktoré inak už v čase urobenia vyjadrenia bolo prekonané novším uznesením veľkého senátu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018 - pozn. najvyššieho súdu), pričom nižšie súdy sa podľa jej názoru žiadneho z im vytýkaných procesných pochybení na ujmu práva žalovaných na spravodlivý proces nedopustili (a teda ani nezaťažili konanie zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p.). V časti dovolania opierajúcej sa o úpravu z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p. potom len zopakovala svoju argumentáciu (v značnej miere citujúcu z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu), týkajúcu sa tých

námietok dovolateľiek, u ktorých bolo namieste konštatovanie ich prekrytia sa s námietkami žalovaného 1/ (rozumej odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v časti účinkov rozhodnutia o vyvlastnení, ak toto nebolo riadne doručené, neriešenie otázok a/ možnosti založenia rozhodnutia na domnienke existencie splnomocnenia a b/ povahy spoločenstva vlastníkov vyvlastňovaných parciel a otázka oprávnenosti držby sporných nehnuteľností žalovanými).

15. Napokon v prípade dovolania žalovaných 4/ a 5/ žalobkyňa mala za to, že žiaden z tvrdených dôvodov zmätočnosti nie je daný. V prípade uvádzaných rozhodnutí pozemkového úradu totiž nejde o rozhodnutia vo veci samej a nie je daná totožnosť subjektov ani uplatnených nárokov, v prípade sporu o vlastnícke právo je jediným právomocným orgánom na rozhodnutie súd a tvrdené opomenutie konať s M. R. F. v skutočnosti nie je opomenutím, ale riadnym ustálením okruhu účastníkov konania po zistení, že v konaní o dedičstve po poručiteľovi L. Š. spoluvlastnícky podiel poručiteľa na sporných nehnuteľnostiach prešiel v celosti len na žalovaného 4/ (z ktorého dôvodu len on - a nie aj M. R. F. - je pre účely konania v prejednávanej veci právnym nástupcom poručiteľa).

16. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolania podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) všetci žalovaní, teda jednotiaco strana, v ktorej neprospech boli vydané dovolaním napadnuté rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia podmienky reprezentácie všetkých piatich fyzických osôb, o ktorých je reč, v dovolacom konaní a tiež spisania ich dovolaní na to určenými osobami (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že i keď dovolanie žalovaných 4/ a 5/ nejde považovať za prípustné, rozsudok odvolacieho súdu účinne napadnutý dovolaniami ostatných dovolateľov treba (vo veci samej a v závislom výroku o trovách odvolacieho konania) zrušiť.

17. K práve uvedenému sa predovšetkým žiada uviesť, že dovolanie žalovaných 4/ a 5/ bolo jediným spochybňujúcim rozsudok odvolacieho súdu (a nepriamo i ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie) výlučne z dôvodov uvedených v § 420 C. s. p. (čiže pre zmätočnosť), podľa názoru dovolacieho súdu ale na výskyt žiadnej z oboch týmto dovolaním tvrdených zmätočnostných vád usúdiť nešlo.

18. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písmeno d/) a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písmeno f/).

19. Podstatou zmätočnostnej vady predstavovanej či už prekážkou veci právoplatne rozsúdenej (res iudicata, § 230 C. s. p.) alebo skôr začatého konania o tej istej veci (litispendencia, § 159 C. s. p.) je to, že súd v prípade výskytu takejto vady prejednáva alebo i rozhodne rovnakú vec, v akej už bolo skôr buď začaté konanie alebo dokonca už i vydané právoplatné rozhodnutie. Správnym postupom v takom prípade je zastavenie konania (pri prekážke veci právoplatne rozsúdenej toho, ktoré ešte právoplatne neskončilo a pri prekážke skôr začatého konania dnes už nielen z logiky veci, ale i podľa výslovnej úpravy v zákone toho, ktoré začalo neskôr - tu inak bez ohľadu na to, do akého štádia pokročilo jedno i druhé konanie). Účelom úpravy prekážok konania, o ktorých je reč, je nutnosť vylúčenia stavu, aby aj po existencii právoplatného rozhodnutia o určitej veci šlo túto prejednávať znova a tiež takéto prejednávanie zakončiť hociktorým do úvahy prichádzajúcim meritórnym výsledkom neskoršieho konania (vyhovenie žalobe, jej zamietnutie, ale aj možná kombinácia oboch práve spomenutých - takpovediac hraničných - spôsobov rozhodnutia, pokiaľ ju samozrejme povaha predmetu konania umožňuje), ktorý by však podľa okolností porovnávaných prípadov buď založil stav jeho súladu so skorším rozhodnutím a takto tiež neakceptovateľný stav duplicity exekučných titulov alebo naopak stav úplného či prinajmenšom čiastočného nesúladu oboch rozhodnutí, pri ktorom by (po vyčerpaní opravných prostriedkov spôsobilých takýto stav zvrátiť) nastúpila prakticky neriešiteľná otázka, ktorý z oboch vzájomne si odporujúcich výsledkov konania má platiť. To, čo bolo práve uvedené k prekážke veci právoplatne rozsúdenej, platí aj u prekážky skôr začatého konania o tej istej veci, avšak s tou

výhradou, že tu si konkurujú dve ešte prebiehajúce (dosiaľ právoplatne neskončené) konania a riziko nástupu vyššie spomínaných procesných situácií je menšie, avšak rozhodne nie zanedbateľné a zodpovedajúce tomu, či sa súd v konaní začatom neskôr ešte pred jeho meritórnym skončením dozvie, že v rovnakej veci už skôr začalo iné konanie.

20. Na to, aby sa však mohlo usúdiť na existenciu niektorej z takýchto prekážok, tu ale teória civilného procesného práva vyžaduje splnenie dvoch podmienok, ktorými je 1/ totožnosť strán sporu (účastníkov konania) v oboch (resp. aj viacerých) porovnávaných prípadoch a 2/ totožnosť predmetu konania. I keď totožnosťou strán (účastníkov) za určitých okolností treba rozumieť i zapojenie do jedného zo sporov (konaní) právneho nástupcu alebo právneho predchodcu jednej alebo i oboch strán druhého sporu (konania) a totožnosťou predmetu konania je za istých okolností tiež stav rozdielnosti požiadaviek iniciátorov oboch sporov, vyjadrených v návrhoch na výroky rozsudku súdu (v tzv. žalobných petitoch), pokiaľ rozhodnutie v jednom spore znamená tiež vyriešenie otázky predostretej žalobou v tom druhom a to spôsobom, ktorý činí ďalšie zaoberanie sa takouto (už vyriešenou) otázkou bezpredmetným; v prejednávanej veci nešlo usúdiť na splnenie ani jednej z práve priblížených podmienok.

21. Pominúc na tomto mieste to, že žalovaní 4/ a 5/ sa v tomto prípade snažili presvedčiť o existencii prekážky veci právoplatne rozsúdenej za pomoci skorších výsledkov konaní pred správnym orgánom (nech aj v tzv. reštitučnom konaní), teda iných konaní, než aké majú na mysli vyššie interpretované ustanovenia §§ 159 a 230 a § 420 písm. d/ C. s. p. (ktoré s výskytom zmätočnej vady, o ktorej je tu reč, pracujú len v kontexte dvoch alebo viacerých konaní pred súdom) a už toto samo osebe spôsobovalo neakceptovateľnosť argumentácie dovolateľov, prisvedčiť bolo treba žalobkyni v tom, že tu nešlo ani o stav totožnosti strán (účastníkov konaní), keď účastníkmi konania pred pozemkovým úradom neboli aj žalovaní 1/ až 3/ z prejednávanej veci a z povahy veci takéto procesné postavenie tam neprislúchalo ani žalobkyni. To rovnako platilo pri predmetoch porovnávaných konaní, predstavovaných v prvom prípade pozemkami nárokovými v rámci reštitúcie, v druhom potom tými, o ktoré usiluje žalobkyňa, kde nešlo usudzovať na stav ich totožnosti ani tam, kde by k opaku zvädzali zhodné parcelné čísla (5080 a 5088 podľa rozhodnutí košického obvodného pozemkového úradu aj rozsudkov v prejednávanej veci), keď so zreteľom na výmeru nevrátenú pozemkovým úradom o. i. aj žalovaným 4/ a 5/ ($453 \text{ m}^2 + 4.506 \text{ m}^2 = 4.959 \text{ m}^2$), konštatovanú celkovú výmeru len pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. 5088 (21.738 m^2) a celkovú výmeru všetkých pozemkov priznanú rozsudkom súdu prvej inštancie žalobkyni (13.943 m^2) by tu aj pri nedostatku iných skutočností zhora evidentne chýbal dostatok podkladov pre záver o čo i len čiastočnom prekrytí sa predmetov konaní ($21.738 - 13.943 = 7.795 \neq 4.959$).

22. I vo vzťahu k namietanej vade podľa § 420 písm. f/ C. s. p. platí, že nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd pritom aj pri posúdení opodstatnenosti argumentácie žalovaných 4/ a 5/ z prejednávanej veci v tejto časti nezistil, žeby v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k tvrdenej vade zmätočnosti.

23. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov alebo tento preberal, ani na to, aby rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

24. Namietané opomenutie nižších súdov konať s M. R. F. by mohlo mať charakter porušenia práva na spravodlivý proces (ak by k nemu naozaj došlo, pričom tento názor žalovaných 4/ a 5/ dovolací súd z

dôvodov priblížených ďalej nezdíeľa) len vtedy, ak by súd buď uskutočnil (právne) konanie aj s takouto osobou (v intenciách posudzovaného prípadu voči nej ako jednej zo žalovaných) bez toho, aby jej poskytol možnosť v konaní uplatňovať jej príslušné procesné práva (napr. by jej napriek jej označeniu žalobkyňou za žalovanú nedoručil žalobu a/alebo predvolania na pojednávania, resp. vydané rozhodnutia) alebo by za stavu straty procesnej subjektivity jej právneho predchodcu v priebehu konania nesprávne vyhodnotil otázku jej právneho nástupníctva po pôvodnej strane sporu a preto s ňou nekonal (v dôsledku čoho by konanie neprebiehalo za účasti úplného okruhu osôb, s ktorým by prebiehať a aj byť dokončené malo). Každý iný prípad nezapojenia určitej osoby do sporu, teda aj prípad vedomého rozhodnutia sa iniciátora konania takúto osobu nežalovať vtedy, keď k právnej skutočnosti zakladajúcej prechod práv došlo ešte pred začatím konania, je ale otázkou úplnosti okruhu osôb, ktoré sa majú stať stranami sporu na základe skutočností majúcich pôvod v hmotnom práve, teda vecnej legitímácie (buď aktívnej alebo pasívnej podľa toho, či sa týkajú žalujúcej strany sporu alebo tej, voči ktorej žaloba niekoho iného smeruje) a prípadný nedostatok tu nemôže mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces, ale vecný neúspech v spore. Nezapojenie žalovanými 4/ a 5/ uvádzanej osoby do sporu pritom nevykazovalo znaky ktoréhokoľvek z vyššie priblížených postupov súdu na ujmu práva strany sporu na spravodlivý proces, pretože i tu bolo treba dať za pravdu žalobkyni, že ak výsledkom konania o dedičstve bolo nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu poručiťľa na sporných nehnuteľnostiach len žalovaným 4/ (nie aj jeho údajne opomenutou sestrou), rozhodnutie sa žalobkyne v takejto situácii vlastnícku žalobu nasmerovať len proti nadobúdateľovi bolo pochopiteľným a do ničích procesných práv nezasahujúcim.

25. Dovolaciemu súdu za opísaného stavu vecí preto neostávalo iné, než dovolanie žalovaných 4/ a 5/, ktorým sa neopodstatnene tvrdil výskyt vytýkaných zmatečností väd, podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietnuť.

26. Pokiaľ šlo o dovolania ostatných dovolateľov, tým by síce šlo vyčítať mnohé (najmä I. nutnosť stotožnenia sa s tou časťou argumentácie ich procesnej súperky, podľa ktorej viaceré dovolaním nastoľované otázky nemajú povahu otázok právnych, ale skutkových; II. nie vždy celkom zrozumiteľné sformulovanie otázok, považovaných z pohľadu naplnenia ust. § 421 ods. 1 C. s. p. za rozhodujúce; III. neschopnosť žalovaných 2/ a 3/ čímkkoľvek novým - v porovnaní s ich skoršou argumentáciou - prispieť k presvedčeniu o výskyte aj nimi vytýkaných zmatečností väd, s ktorými sa odvolací súd vypořiadal objektívne uspokojivo a IV. poukazovanie vo viacerých prípadoch na také rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré buď neboli identifikované celkom náležite, alebo pre zjavne odlišné skutkové okolnosti porovnávaných prípadov by na tvrdený odklon šlo usúdiť len s väčšou než tolerateľnou dávkou fantázie), navzdory tomu ale s ich dovolacími námietkami, týkajúcimi sa spočínutia rozsudkov oboch nižších súdov (v prvom rade rozsudku odvolacieho súdu ako primárneho predmetu prieskumu v dovolacom konaní) na nesprávnom právnom posúdení veci sa bolo treba stotožniť hneď vo vzťahu k dvom otázkam urobeným predmetom ich dovolaní a to a/ k otázke účinkov vyvlastňovacieho rozhodnutia za stavu nepreukázania jeho riadneho doručenia a b/ k podotázke takejto otázky, týkajúcej sa možnosti súdu vychádzať pri rozhodovaní z domnienky zastúpenia účastníka správneho konania (a nie preukázaného stavu zastúpenia). Nemalo tu pritom význam, že prvá z takýchto otázok mala povahu otázky riešenej odvolacím súdom za pomoci odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (hocako sa odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu snažilo presvedčiť o opaku) a druhá (podotázka) povahu skôr procesnej otázky dosiaľ dovolacím súdom neriešenej podľa písmena b/ rovnakého ustanovenia (keďže podľa jedného zo záverov ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na ktorom ani v tejto veci nie je dôvod nič meniť, môžu byť otázkami odôvodňujúcimi prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. otázky hmotnoprávne i procesnoprávne).

27. Pri postupoch smerujúcich k nadobudnutiu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam (najprv štátom a následne žalobkyňou) totiž rozhodne nešlo bagatelizovať ten fakt akcentovaný dovolaním žalovaných 2/ a 3/, že prinajmenšom od 90. rokov minulého storočia je nielen všeobecne známou skutočnosťou, ale aj súčasťou tuzemského právneho poriadku konštatovanie, že v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony (§ 1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe

neslobody). Toto konštatovanie je legislatívnym vyjadrením názoru zákonodarcu demokratického štátu, vzišlého v podmienkach niekdajšej československej federácie z prvých slobodných volieb po roku 1989, podľa ktorého sa obdobie tzv. totality (do ktorého spadajú aj prvotné akty z prejednávanej veci, sledujúce zmocnenie sa štátom vlastníckeho práva iných osôb) vyznačovalo o. i. tým, že vtedajšiemu režimu bolo ťažko dodržiavať aj tie zákony, ktoré za účelom dosiahnutia ním sledovaných cieľov sám prijal (reprezentovaný pritom zákonodarnými orgánmi formálne odvodzujúcimi svoju legitimitu od suveréna, teda ľudu) a teda aj z pohľadu dodržiavania princípov právneho štátu (tak ako sú vlastné demokratickej spoločnosti a ňou štandardne chápané) nebol v takomto období až tak zriedkavý stav podliezania obraznej latky priamo tým, kto ju do určitej „úrovne“ nastavil. Hoci na základe výslovnej dikcie zákona o dobe neslobody sa právne akty prijaté v dobe uvedenej v § 1 zrušujú len vtedy, ak tak ustanovujú osobitné zákony (§ 2 zákona), aj v prejednávanej veci (v ktorej predmetom sporu nebola požiadavka na zrušenie vyvlastňovacieho rozhodnutia, ale otázka, či toto vyvolalo skorším právom predpokladané účinky) bolo treba postupy z doby neslobody podrobiť testu ich súladnosti s vtedajším právom a to bez tendencie prípadné nesprávnosti prehliadať či dokonca obhajovať.

28. Nebolo sporným to, že z oboch spoluvlastníkov sporných nehnuteľností totožných s právny-mi predchodcami žalovaných bolo vyvlastňovacie rozhodnutie, doručované zásielkou určenou do vlastných rúk adresáta a opatrenou i doručenkou, na ktorej bola uvedená takáto poznámka, doručené W. Š.Č. a naopak nebolo doručené priamo G. Š., u ktorého písomnosť s uvedením na doručení adresáta „W. Š. /za G. Š./“ prevzala dosiaľ bližšie neurčená osoba s pripojením podpisu „Š.“ (rozumej bez prechyľovania a teda v mužskom rode, prílohy na dnešnom č. l. 189 spisu). Nižšie súdy vyvodzovali existenciu oprávnenia W. Š. (rozumej nie toho, kto je na príslušnej doručení podpísaný) prevziať vyvlastňovacie rozhodnutie aj za G. Š. zo splnomocnenia udeleného jej G. Š. 27. mája 1977 (citované zo splnomocnenia) „aby môj podiel - finančná úhrada za vyvlastnený pozemok miesto ma prevzala. Ide o pozemok č. vložky 5033, č. parcely 5078.“ (dnešné č. l. 182 spisu), resp. z presvedčenia, že pôvodca vyvlastňovacieho rozhodnutia „zrejme mal dôvod, keď doručoval sestre“ (súd prvej inštancie na str. 20 písomného vyhotovenia jeho rozsudku) a „existenciu splnomocnenia nemožno vylúčiť s ohľadom na postup správneho orgánu pri doručovaní“ a „správny orgán môže v nepochybných prípadoch od preukazu plnomocenstvom upustiť“ (odvolací súd s odkazom na § 17 ods. 4 správneho poriadku na str. 18 písomného vyhotovenia jeho rozsudku). Ostávalo preto posúdiť, či práve opísaný postup bol v súlade s vtedajším právom a či za správne možno považovať úvahy oboch nižších súdov o nepreukázaní žalovanými pochybenia v doručovaní ich právny-mi predchodcom.

29. Z ustanovení správneho poriadku citovaných oboma nižšími súdmi vyplýva, že na doručenie dôležitých písomností, najmä rozhodnutí, takýto zákon predpisuje (a aj v čase rozhodnom pre doručenie vyvlastňovacieho rozhodnutia, o ktoré ide v tejto veci, predpisoval) doručenie do vlastných rúk (§ 24 ods. 1 správneho poriadku), že pravidlom pri rozhodnutiach vydávaných v správnom konaní je (a bola) možnosť ich napadnutia odvolaním (§ 53 správneho poriadku) a že podmienkou nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia je a aj v minulosti bola nemožnosť sa už proti rozhodnutiu odvolať (§ 52 správneho poriadku), čo samozrejme nie je a nikdy nebolo možné interpretovať inak ako márne uplynutie lehoty na odvolanie po riadnom (zákonu zodpovedajúcom) oznámení rozhodnutia, teda doručení jeho písomného vyhotovenia (§ 51 ods. 1 správneho poriadku) alebo stav po rovnako riadnom doručení rozhodnutia o odvolaní (v tejto súvislosti porovnaj tiež nižšími súdmi necitované ustanovenie § 59 ods. 4 správneho poriadku v spojení s už spomínaným § 52 rovnakého zákona). Ak preto pri doručovaní vyvlastňovacieho rozhodnutia, majúceho vytvoriť podklad pre úkony smerujúce k nadobudnutiu sporných nehnuteľností do vlastníctva najskôr štátom a následne žalobkyňou k doručeniu do vlastných rúk G. Š. neprišlo, na preukázanie nástupu účinkov vyvlastnenia (o. i. právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia o vyvlastnení) bolo nevyhnutným preukázanie platnosti doručenia, teda oprávnenia toho, kto písomnosť určenú dotyčnému prevzal, na zastupovanie.

30. Vo vzťahu k riešeniu tejto otázky nižšími súdmi treba dať za pravdu žalovaným 1/ až 3/, že tu došlo jednak k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, reprezentovanej rozsudkom najvyššieho súdu z 25. februára 1999 sp. zn. 3 Cdo 96/98 (pokiaľ ide o účinky vyvlastňovacieho rozhodnutia za stavu nepreukázania jeho riadneho doručenia), ako i k nekorektnému vyriešeniu dosiaľ

dovolacím súdom neriešenej súvisiacej otázky, či pri rozhodovaní možno vychádzať z domnienky zastúpenia účastníka správneho konania, teda nie z preukázaného stavu zastúpenia (ktorá súvisiaca otázka je inak pri jej dostatočne podrobnej analýze v skutočnosti aj procesnoprávnou otázkou dôkazného bremena a toho, koho v tejto súvislosti zaťažuje).

31. I keď niet dôvodu sporiť sa o tom, že rozsudok najvyššieho súdu uvedený v predchádzajúcom odseku vykazuje v porovnaní s prípadom v prejednávanej veci viaceré odlišnosti (skutočne len príkladom kým predmetom konania sp. zn. 3 Cdo 96/98 bolo odstránenie neoprávnenej stavby, resp. zriadenie vecného bremena, v prejednávanej veci ním je určenie vlastníctva a kým v skoršom konaní sa na nedostatok nástupu účinkov vyvlastňovacieho rozhodnutia a pred ním i celého konania usudzuje zo stavu uskutočnenia správnym orgánom konania s už nežijúcimi vlastníkmi pozemkov, ktorým preto ani nemohol byť ustanovený opatrovník, v prejednávanej veci sa rovnaký následok vyvodzuje z nedoručenia to-mu, komu sa doručiť malo /či pri záujme na absolútnej presnosti z nepreukázania oprávnenia faktického prijímateľa doručovanej písomnosti túto prevziať v procesnom postavení zástupcu účastníka s plnomocenstvom pre celé konanie/), tým, čo je z pohľadu možného usudzovania na odklon pre oba prípady jednotlivacím, sú tie závery vyslovené v konaní sp. zn. 3 Cdo 96/98, od ktorých nevznikol dôvod ustupovať ani v prejednávanej veci, že právne účinky, ktoré zákon s vyvlastnením spája, nemôže privodiť vyvlastňovacie konanie, ktoré prebehlo (rozumej hoc aj len v záverečnej fáze doručovania rozhodnutia) v rozpore so zákonom; že bez splnenia zákonom vyžadovaných podmienok na vznik zastúpenia oprávnenie správneho orgánu v konaní komunikovať so zástupcom nevznikne; že v prípade protizákonného vyvlastňovacieho konania a/alebo rozhodnutia nemožno týmto priznať potrebné právne účinky len s poukazom na nevyužitie opravných prostriedkov, ktorými by sa prípadne šlo proti stavu nezákonnosti brániť (zvlášť ak súčasťou takejto obhajobnej argumentácie je spravidla aj objektívne neakceptovateľné trvanie na procesnej aktivite toho, kto práve v dôsledku pochybenia či opomenutia správneho orgánu buď o konaní ako celku alebo o rozhodnutí ani nemusel získať vedomosť) a že rozhodnutím správneho orgánu o vyvlastnení, ktorému s poukazom na uvedené vyššie nejde priznať potrebné právne účinky, nie je súd viazaný a nie je z neho ani (bez ďalšieho) povinný vychádzať, resp. dnes naň prihliadať (v tejto súvislosti porovnaj tiež § 135 O. s. p. a §§ 193 a 194 C. s. p.).

32. S práve uvedenými závermi dovolacieho súdu, platnými aj pre prejednávajúcu vec, ktorými sa ale nižšie súdy neriadili, potom súvisí ďalší ich nesprávny (príliš zjednodušujúci) záver o prezumpcii zákonnosti konania pred správnym orgánom a neunesení žalovanými dôkazného bremena na preukázanie pochybenia správneho orgánu pri doručovaní vyvlastňovacieho rozhodnutia jednému z právnych predchodcov žalovaných. Záver týkajúci sa dôkazného bremena je pritom vo svojej podstate požiadavkou na stranu sporu, aby preukázala neexistenciu plnomocenstva oprávňujúceho osobu, ktorej správny orgán priznal status zástupcu účastníka konania, na zastupovanie účastníka, hoci za jednu zo zásad, na ktorých je vystavané dôkazné konanie, treba považovať možnosť dokázania len pozitívnej skutočnosti (toho, že sa niečo stalo alebo určitým spôsobom prebehlo) a nie jej opaku (toho, že sa niečo naopak nestalo). Práve takéto nepochybné dosť absurdné poňatie dôkazného bremena nižšími súdmi pritom bolo dôvodom, pre ktorý tieto napriek existencii evidentných pochybností o platnom doručení vyvlastňovacieho rozhodnutia G. Š. a teda aj o právoplatnom skončení vyvlastňovacieho konania (pre ktoré nebola aplikovateľná ani odvolacím súdom spomínaná úprava z § 17 ods. 4 správneho poriadku, dopadajúca len na nepochybné prípady, akým ten v prejednávanej veci nebol) netrvali na vyvinutí patričnej dôkaznej aktivity tým, komu bolo preukázanie existencie nateraz pochybného oprávnenia W. Š. zastupovať G. Š. aj pri doručení rozhodnutia, o ktoré ide v tomto prípade, na prospech (keď stranou s takýmto záujmom bola žalobkyňa a nie žalovaní).

33. Nielenže sa tak nižšie súdy a to najmä odvolací súd rozhodujúci v druhej (štandardne konečnej) inštancii pri posúdení otázky možnosti priznania účinkov aj rozhodnutiu o vyvlastnení s pochybnou právoplatnosťou odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ale bolo tu treba mať tiež za to, že správne nezodpovedali ani súvisiacu otázku možnosti vychádzania (pri rozhodovaní) z niečoho iného, než preukázanej existencie zastúpenia účastníka správneho konania (tu konkrétne z domnienky existencie zastúpenia). V prípade ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu inak za jej výraz vo vzťahu k rozhodnutiam súdov, použiteľný aj na rozhodnutia správnych orgánov prinajmenšom za

pomocí argumentu právnej logiky „a maiori ad minus“ (od väčšieho k menšiemu), treba považovať tiež uznesenie veľkého senátu zo 7. októbra 2020 sp. zn. 1 VCdo 6/2019 s právnou vetou „Súd je oprávnený posúdiť, kedy“ (rozumej teda aj, či) „nadobudlo súdne rozhodnutie v inej veci právoplatnosť; pri posúdení tejto otázky nie je viazaný vyznačenou doložkou právoplatnosti. Pri posudzovaní správnosti údajov vyznačených v doložke nie je obmedzený žiadnou lehotou“.

34. Dovolania žalovaných 1/ až 3/ za takéhoto stavu veci boli preto nielen prípustnými (pretože sa v nich opodstatnene namietal výskyt procesných situácií predpokladaných ustanoveniami § 421 ods. 1 písm. a/ aj b/ C. s. p., teda stav závislosti potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu na vyriešení takej právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ďalšej takej otázky, ktorú dovolací súd - výslovne - ešte neriešil), ale tiež dôvodnými (keď za správne bolo treba podľa názoru dovolacieho súdu považovať významové protiklady riešení, ktoré v prípade oboch otázok priniesol odvolací súd).

35. Práve uvedené platilo bez ohľadu na to, že dovolateľom, ktorých dovolania ako celok neboli súčasne na odmietnutie (opäť žalovaným 1/ až 3/), našlo v tejto konkrétnej veci dať za pravdu tiež v prípade otázky o nerozlučnej povahe spoločenstva všetkých spoluvlastníkov všetkých parciel vyvlastňovaných jedným rozhodnutím (nakoľko podľa názoru dovolacieho súdu tu treba striktne rozlišovať medzi aktom vyvlastnenia jednotlivých parciel ich spoluvlastníkom a administratívnym úkonom zlúčenia - nech aj tým istým vyvlastňovacím rozhodnutím - všetkých parciel do jednej novej a práve preto voči úvahám nižších súdov o nemožnosti účastníka vyvlastňovacieho konania účinne spochybniť účinky vyvlastnenia - tu rozumej nie zlúčenia - aj voči spoluvlastníkom iných parciel ťažko niečo namietat) a u ostatných ich dovolaniami naspôsobovaných otázok tu boli rôzne nedostatky brániace vecnému zaoberaniu sa dovolaniami aj v takýchto častiach (rozumej s povinnosťou dovolacieho súdu zaujať vecné stanovisko tiež k ďalším než vyššie uvedeným dovolacím námietkam).

36. Dovolací súd však napriek práve uvedenému považuje za potrebné doplniť (i so zreteľom k tomu, čo už uviedol v bode 27. zhora), že pri odvodzovaní žalobkyňou jej skoršieho práva správy národného majetku (majúceho sa neskôr transformovať na správu majetku štátu a napokon na vlastníctvo) od hospodárskej zmluvy č. Fin: HZ 1052/84-Kr o prevode správy národného majetku z 28. januára 1985 si len dosť ťažko šlo nevšimnúť, že za účastníkov (subjekty) takejto zmluvy, vyžadujúcej pre platnosť písomnú formu (§ 23 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka) so sankciou neplatnosti aj u tých právnych úkonov socialistických organizácií, ak sú v rozpore s právnymi predpismi alebo ich účel obchádzajú alebo sú v rozpore so zásadami hospodárskej politiky Československej socialistickej republiky alebo ak ich predmetom je nemožné plnenie (§ 24 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka) boli označení Čs. štát - Národný výbor mesta Košíc (ako odovzdávajúca organizácia) a Čs. štát - vysoká škola veterinárska v Košiciach (ako preberajúca organizácia). Pominúc na tomto mieste okolnosť zanesenia do zmluvy štátu na oboch stranách vzťahu (akoby tento mal majetok uvádzaný v zmluve odovzdávať sám sebe) teda za odovzdávajúcu i preberajúcu organizáciu bol v zmluve označený právne nemožný kríženec štátu a jedného z jeho orgánov, resp. štátu a jednej z ním zriadených vysokých škôl (dnešnou terminológiou právnických osôb a tou skoršou z doby neslobody socialistických organizácií s vlastnou právnou subjektivitou) a to navyše za cenu označenia časti takto zloženého útvaru predstavovanej štátom tak, ako tento v rozhodnom období nazvaný (vyjmúc deklaráciu v čl. II Vyhlásenia v úvodnej časti ústavného zákona č. 100/ 1960 Zb. - Ústavy Československej socialistickej republiky, odkazujúcu ale na stav predchádzajúci jeho prijatiu) nebol (pretože oficiálnym názvom štátu najmä v zmysle čl. 1 a 2 tu spomínanej Ústavy z roku 1960 aj po zmenách spôsobených prechodom k federatívnemu usporiadaniu niekdajšej ČSSR v roku 1968 bola Československá socialistická republika). Je potom samozrejme na úvahu, či zmluvu v takejto podobe by šlo považovať za platný nástroj vzniku práv a povinností, majúcich byť ňou založených a aj za spôsobilý podklad neskoršej transformácie práva správy majetku štátu na vlastnícke právo žalobkyne i vtedy, ak by o nástupe účinkov vyvlastňovacieho rozhodnutia nepanovali v tomto prípade prítomné a dosiaľ uspokojivo neodstránené pochybnosti.

37. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Dovolací súd zruší aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením

rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.). Najvyšší súd preto v súlade s týmito ustanoveniami zrušil iba rozsudok odvolacieho súdu, majúc za to, že o stav možnosti dosiahnutia nápravy len zrušením rozhodnutí oboch nižších súdov tu nejde; pričom tak v súlade s ustanovením § 439 písm. a/ C. s. p. urobil nielen vo výslovne napadnutej časti vo veci samej, ale aj v závislom rozhodnutí o trovách odvolacieho konania a vec vrátil na ďalšie konanie pôvodcovi zrušeného rozhodnutia, teda odvolaciemu súdu.

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.